

De més drets sense deure
 No més deure sense drets
 Los drets individuals son
 imprescriptibles, legisla-
 bles é inalienables. •
 Legislar la Llibertat beix
 pretext de garantir-la, es
 cometre atentat contra ella. •
 La llibertat propia acaba allí
 ahont comensa la llibertat
 ajena. Es licit, donchs, al
 individu fer tot lo que no
 perjudiqui á un altre. •
 La resignació que predicen
 las religions no es més que
 la fórmula del engany ab
 que s' preté perpetuar la in-
 justícia social en lo mon. •
 Las religions son caixes
 d' ahorros que viuen de la
 estafá d' admetre capitals en
 la terra, assegurant pagar
 rescuts interessos al col.

PERIÒDICH POLITICH VERMELL

LA TRAMONTANA
 defensa 'a principi libe-
 ralis més avançats, sense
 atenuants de cap mena. •
 La TRAMONTANA es anti-
 religiosa de totas las re-
 ligions, porque totas son
 igualment dolentes y de-
 pressives pera la dignitat y
 la inteligencia humanas. •
 La TRAMONTANA en política
 defensa sempre al més ac-
 cionat contra 'l més reac-
 cionari, y sosté la necessitat
 d' una gran reforma social
 que transformi 'l modo de
 ser del productor, anti-
 capitalista al capitalismo. •
 La TRAMONTANA no què
 aliada á cap partit, servint
 los interessos generals de la
 llibertat sense comprometre
 ni preocupacions de sectori.

La salut del poble
 es la suprema ley

La TRAMONTANA es lo periòdich que s' publica en idioma catalá
 més avançat en ideas politicas, religiosas y d' economia social.

Lo Treball es la
 primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
 Espanya, 1 pesseta trimestre.—Estranjer, 3
Las suscripciones se pagan per adelantat

ADMINISTRACIÓ: carrer de Ponent, 1, 1.ª: BARCELONA
 Pels pagos s' admeten libranças del Giro Mitras, lletres de fàcil cobro
 y sellos de 15 céntims. No s' admeten libranças especials de periòdichs

PREUS DE VENTA
 Número solt, 5 céntims.—Jo exemplars, 1 pes.
Surt é llum puntualment cada diadras

L' HIVERN POLITICH

Deixa un fret com d' agonia
 lo glas de la cessantia.

Gran fredor electoral
 pel Sufragi universal.

LA RUÀ DE LA QUESTIÓ SOCIAL

Hi ha una medicina de un célebre metje francès, Le Roy, que 's pronuncia La Ruà, que ha fet grans curas, verdaders miracles ab gent desenganjada per la ciència de curar, vinculada en les metjes ab titol. L' autor d' aquesta medicina, en les sevas obras, manuals de aplicació medicinal de son remey, ataca als metjes de son temps ab tanta virilitat que, desde llavors, no hi ha metje, metjet ni metjas que no siga enemich de La Ruà.

La causa de las enfermetats, segons ell, son uns humors bruts ó fermentats que acuden al lloch debíl del organisme huma, fent que 'l pobre malalt senti dolors en aquella part, y naturalment, se 'n resantit tota la persona, fins al punt de causarli una malaltia, més ó menos grave y llarga, segons la medicina que empla para treure del cos aquells humors.

La medicina de La Ruà es tan senzilla, que aquest autor, ab un desinterés y humanitat sens igual, ha fet pública la recepta de que 's compon pera que tothom pugui fer-sela sense necessitat d' acudir a un punt determinat per l' autor, com pensa ab moltes altres, ó per lo comers que se 'n pogués fer, ni haver d' emplear botelles expressas, ni lacrats, sellats ni rubricats, plenas de contrasenys y demés embolichs, que fa que com més complicadas son las cosas més se falsifiquen; paganhó sempre lo malalt, que paga ab diner y alguns cops ab la vida un tip de líquit que ningú sap de qué 's compon.

La societat actual del últim décm del siglo aix pateix una malaltia extranya; té totas las extremitats aménicas, faltas de sanch y de vida, y en cambi té una pítorra de sanch y de vida al centro, com si diguéssem al cor. Lo que li falta a las extremitats li sobra al centro; y sempre 'l sangran de las camas y dels brassos sense tenir en compte que d' allí es d' ahont está faltat de vida.

La ciencia patológica ha agatat tots sos recursos; l' han medicada alopatas, sangradores, homeopátics, etc., tents com n' hi ha. Les primers entre mostasas, mansulas y sangrias, sempre a las extremitats, l' han posada que fa llátimas; tot son fonts que rajan contínuament; llagas que may se curan y bruticia y al mateix temps li han fet pendre tals cantitats de drogas venenosas, arsénicas, opi, mercuri, ferro (punxat), plom y altres materias, que tothom pensava moriria envenenada. Aixó sí, de consultas per luhití discursos lharcs y que ningú enten, no n' han faltat, com tampoch han faltat metjes que han negat la malaltia dient que la qüestió social no existia. ¡Quents burros hi ha ab titol de sabí!

Tots segons entre glóbulos ó píndolas de cooperativas y de restaurants económicos, de invalides (vulgo caixas de morts), de beneficencia, de asilos, de hospitals y tota la rúcula de glóbulos ó píndolas, menos de carn y de gallina, han anat allargant la malaltia basta 'l punt que ja escabe de pudrir la marfega, y les apedassats llansols y fins las posts del lli.

Los tercors han tractat de alimentarla per medi de globulillos homeopáticos, que son aromas a una decimillonésima part de ítom de quina, ferro, arsénich y demés alimenticis, aixó es, per la evolucion lenta del sufragi y paciència y resignació, y aixís es que ja no 's coneix quina fosomia té la malata de tan demacada y debil que está, de palas y cap y de tan grassa y vigorosa de tot lo tronch del cos.

La malaltia manja molt y no pelaix gayre be; com que la sanch no circula per tot lo cos ab la llenguesa necesaria, li havem de donar La Ruà. Lo vuntú primer, pera que vuntuhetati tot lo que s' ha manjat de sobras y no ho pot pehir; fa de mal pandre, pro fa un efecte extraordinari. En tresurs unas cosas grossas, l' or: verdas, agricultura; biancas, la explotació industrial; negras, la pell dals miners que contínuament ha anat tragant donantli un bon embó.

No es espantí encara que semblí que vol treure las tripas; no tinguede per, una altra torná a las deu horas y quan je no li quedí res al ventrell, aleshoras una foma de purgant y deixaxela anar, que al colors hi ha en lo que restituhet per ait, més colors y corrupció treu per baix, desembrassantli los budells que se li han encarcerat de tanta sanch cum havia engolli.

[Oh, La Ruà de la qüestió social, lo Socia-

lisme revolucionari, es un gran remey que be pot curar la malaltia! Aquesta, com la del metje francès, escampa la recepta per tot arreu y diu: «comparte tu mateix la medicina y ningú t' enganjará.»

Cap metje de la qüestió social pot sentir a parlar de La Ruà, dich del Socialisme revolucionari, perque com se 's haurian acabat las gangas de las visitas y lo fer virio potecariis y demés que van molt lluhents de pell sobre la malaltia, no 's convé ds cap manera que 's probli, y no es que tingan por de que 's mori, sino que lo que temen es que curi, que alshoras pot cridarlos a comptes y exigirlhoshi responsabilitat.

LLESSL.

Sant Cugat Sagarriga, 11 Jener 1892.

Soberanitat Director: No vull començar la vingada de aquest poble sense abans enviar infernal saludo a tota los dimonis, dimonis y dimoniets redactors, correspondents y llegidors respectivament d' aquest missatjer del infern. Cumplert aquest requisit, y astaten pel calor de las brassas, dono nou rumbo a ma forca y escrich lo siguiente:

Tenim per aquí un cap de colla dels sotanos, que 'm sembla 'm donará fayna.

Ab motiu de haverse fundat aquí fa poch temps un Ateneu Republicá Federal, pujá 'l dia 1.º d' any a dalt del colomá divi y bramá contra dit Ateneu, dient que nos, nos no eran más polichs, sino que 'eren també antreytellosos, que, per obsequi, escabí hi havian pulbras y ricks para desenhar la religión, y qu' ell, pera defenderla, daria diec mil vides y seria tres cops cabeclita (no mda); y anadi, los ulls com taronjas, vermelle la cara y astrentant los puñys: «¡a sí que aquí dintre n' hi ha alguns d' ella que m' escolta, pero de un a un no me espantia; no m' ameng per cap d' ella!» (Oh, manouerit evangelical! Ja voldria veurer el citat púr-ruch dir lo mateix a fora de la iglesia y vesit d' home.

Ara be, company d' infern; no es veritat que aqueixa conducta del ruch-tort deuria allunyar ala republica de tot lloch que olorda a catolicisme? donchs no es astit, per vergonya. Hi ha en nostra població un Montepío nomenat de Sant Justo, quí Monte-pío porta gestato la friolera de quatre cents duros en funcions d' iglesia, entre quins indivídus hi figuran bastants d' aqueix republicans tan maltractats per lo citat. Fútils negras. Es vergonyós, repetim, que en dits periodos hi figurin republicans que permessin sa llesca en aqueix idótils diners sagrats que, si be molts cops han faltat a qui los corresponen, ó sis als infelices malalts, en cambi cap any han faltat a la iglesia en la cantitat de x3 a 30 duros.

Encara hi ha més. Com en tots los anys, lo die 15 de Diciembre celebrá la jermandat lo die de son ane. Llogant un predicaroy, quin tot el barbeta de qui 'l pagaba, dient que 'l ser republica podia pensar, puig Cristo també ho era; pero de cap modo 'l ser anarquista, perque no creuhen en Deu. Un dret; y es que en dit dia tots los indivídus han d' anar a missa ó deschen pagar deu réis de multa. ¡Quant sacraso!

Y sobre per avuy; mes jo li prometo a fé de net de ciatellí que li aniré fent neteja de tanta bruticia cum hi ha en aqueixa llanuda població.

Lo Correspondent.

Puig grás 11 Jener de 1892.

Apiciat amich: Tinch de dirli que ahir varem bastejar la noya del meu germá, y quan varem ser al tornal llant varem entrar a dintre, y quan jo ructó va entrar jo era 'l padri, va dir: que si no 'm confessava no volle bastejar la criatura, y sino volia set pesetas de más; y vaig pensar: val més que 'l confessis que no antragar set plias més.

Primer va dirme per qu' no havia anat a missa, y vaig dirli que porque tenia feyna; que quanja peccata tenia, y vaig dir que no ho sabia; y veient que no 'l treuria 'l aygua clara, va dirme:

«D' m done tres pesetas, ó no bastejo.
—Millor, vaig dir jo, ara aniré a Arboc.
Y 'l pobre ructó 'na la va bastejó y astas pesques. He més per avuy, much y dispo de Joaqun Anxetas»

NOTICIAS

Cadix:

Per tot de Santa Maria, lo tuc catalán Benet Llauder, senyora que vol presentarse pera las Cortes diputat.

Per no neufraig' asta volta, d' en Sagasta ab gran afany conta ab 'l apoyu, «Caracas!» ¡Bon timó 'l larón tindrí!

Merroch:

Cada die arriban notícias de que 's ferren emprerats, corren pe 'lo buocó ab rubia en busca de tot cristellí per fersal' a las iglesias y jalársel per sopar. Aixó ja es temps que dura. Los moros no 's canas may

de buscar los poptagillos: tot probant de pas en pas fina abont arriba la calma dels espanyols. Més diuran: '¡Y 'l gubérni! qu' 'l lo que pensa! ¡Cóm s' hi mira! ¡Cóm está! ¡Cóm está! Mo! be. ¡Y vostés, están bel! Donchs... endevant.

Madrid:

Entre Martes-Canalicas la qüestió ja s' acabat. En Canalicas germega d' un sablano al mitj del cap. Diuhan que la sal ferida es algo grave. ¡Caraca! Haze aquí un bon cop de sabre que ha fet de jurte de pen-

Olot:

Una gran engallinada acaba aquí de passar, que ab una mica més deixo a catalunya y estrangers blaus. En lo cas que un abetanos ha agafat, ab valor gran, a un cert Padrelvat de fra y acesat falsificat.

Puigald:

Entre espanyols y salvetes diuhan que, pochos dies fa, s' ha lliurat una batalla sent los nostros derrotats. Lo gubérni diu que aixó corre sola per desacreditans. ¡Redimón! ¡Encara volen qu' estém més... atroitzats!

Madrid:

En honor del gran Gayarre una funció s' va donar en lo principal teatro, y al sonar la Marxa Real 's petarone una xiulada que fua moltas vegues preguntau si en Cánovas se trobava dins lo teatro. ¡Es escraquí!

Paris:

Lo tan debler tramassó a París s' ha presentat, causant victimas sens treves dels més ricks al més pòlas. A Espanya no cal que vinga, per ara cap fals solé, he prou tramassó tenim... ¡Joquí que escolta 'l nacel!

Ll. Millá

Quan aquest número arribi a mans de nostros llegidors, ja 'l Sr. Salmerón y a sos companys de viatge haurán deixat d' estar entre nosaltres. Y que se n' haurá tret, quin fruít haurá pogut donar la estada en nostra ciutat de ten distingits homes públics?

Aixó será segona pel cantó que ho mirém, que no en va se diu que totas las cosas son del color del cristall ab que un se las mira.

Si de la vinguda d' en Salmerón a Barcelona algú n' espera cosa de profit immedit, demostrable y tangible, s' equivoca de mitj a mitj. Lo Sr. Salmerón no podra per ara cap d' aqueix elevadas esferes del poder en que 's poden de moment traduhir en actas certas aspiracions. Pero: ¡vol dir aixó que se vinguda y tots sos discursos y 's actas que per ell y ab ell s' han fet tingan de resultar lullaraca? Tampoch.

En primer lloch, s' han sentit molt y molt bonichs atachs a la monarquia, y aixó sempre es un consoli, puig la monarquia ab cert bonia de liberalisme es la darrera trinxera del mon del absolutisme, com la República es lo primer pas abnort d' un nou ordre de cosas, d' una nova font de dret, que té d' acabar, més ó menos turt, per consagrar totas las autonomias y enderrocant tots los tirans, síns se diguin reys com gubérns, iglesias, classes, etc.

Donchs mirant las cosas baix aquest punt de vista no es infructuosa la vinguda d' en Salmerón a Barcelona, com no es may infructuós lo remoure la pública opinió y l' ocuparse de la cosa pública, ja que 'l indiferentisme per ella es la mort de tots los pobles que 'l senten.

També en altre terrenó ha sigut fructifera la estada del darrer president de las darreras Cortes republicanas espanyols en nostra ciutat, y es en demostrar las concupiscencias que en materia de personalitats devoren a alguns, sino a tots, los partits republicans, y quan costa de fer la coalició electoral vilgüentia tots los de baix,

per baixes passions dels de dalt. Que veegin los petits las petitesas de certs grans homes, sempre convé, perquè espurga l'ama política, que la llana desgraciadament no existeix sols en la religió, sino per tot arreu.

Y també ha convingut a las idees liberals la estada d'en Salmerón a Barcelona, pera veure com pensava respecte a la qüestió social. Respecte a aquest punt, lo més graciós es lo afirmat ab ingénua franquesa pel Sr. Acacrate al dir en lo Circo Equestre que la qüestió social ell era lo primer en sentir-la y lo darrer en entendre-la. Lo Sr. Salmerón no ha dit res que valga la pena en aquest sentit, parlant sols en termes generals de las milloras que la República portaria a la classe obrera, pero sens entrar en lo terreno de la emancipació del treball, de la abolicció de la explotació humana, del modo de ser de la propietat, problemas que persegueix la classe obrera, y que tot lo que no siga parlarli d'ells s'ho escolta ja com lo cant de la sirena.

En una paraula, lo partit centralista, per ara, se queda molt endarrera del federal en las qüestions obreres, perquè a lo menos aquest ja té aprobat son programa de milloras de moment, y promet deixar pas a las aspiracions socialistas pera que paulatinament pogan anar realitzantse per la evolució en las idees y la revolució en las costums totas aquelles reformas socials que tendeixin a la emancipació del treball y del treballador.

Y per tot lo dit nosaltres no creyem infructuosa la estada del jefe del partit centralista republicà en la capital d'Espanya en que més potent y amenassadora se presenta la qüestió de las qüestions en los temps moderns: la qüestió social, sino ans al contrari, la creyem profitosa, per saber totomb a qué atindres en lo dia de demà respecte a las relacions de la classe obrera militant ab los partits polítichs avançats.

Es un consol veure com abunda a Espanya lo género dels aspirants a pares de la patria, que, com a la vegada tots son fills d'ella, resultan aspirants a avis de si mateixos, per lo qual se necessita sens dubte un entonament a proba de bomba ó de cara forrada.

Que això ho pretingan homes de certs coneixements ó de probada conseqüència política, bueno. Pero no senyor; hi ha qui per conceix al fill d'un conegut d'un que viu al costat del genitor d'un que conceix al present del llimplabotes d'un amic d'en Sagasta ó d'en Cánovas, ja s'ha creu ab talla sobrada pera aspirar a diputat.

Tantas nulitats hi aspiran, que sols hi falten los representants vaporosos pera honorarlos a tots.

Lo segon comandant de municipals de nostra ciutat fa alguns dias que ha sigut tancat a la garjolera per suposada ó convincenta complicitat en la falsificació de valors de nostre Ajuntament.

Ja es veritat que això es a la justícia gredar, mes quan los encarregats de vigilar als criminals, abusant de son càrrech s'alian ab ells contra las personas honoradas y de bona fe, es poch tot lo rigor de la llei pera aplicarlos si efectivament son culpables de tals fets.

Ha sigut suprimit lo càrrech de segon comandant de la Guardia municipal de Barcelona.

Perfectament. Després d' haverse probat que servia... pera fer tarugos al Ajuntament, era lo menos que ab tal càrrech podia ferse.

Aixís se pogués fer lo mateix ab tots los càrrechs que comandantisen per tot arreu.

A la avançada edat de noranta anys acaba de morir en aquesta ciutat lo degà dels actors espanyols D. Joseph Valero, qui a pesar de sos anys la encare molt poch trepitjava la escena fent las delicias del públich que l' escoltava.

Ab aquesta mort y la del popular Fontova, també de tan poch temps ocorreguda, lo teatro està de dol.

Y la actors adozentats casi be d'enhorabons.

Lo dimars al mati morí a Madrid l' eminent home públich Manel Alonso Martínez, president que fou de las darreres Cortes fusionistas.

Ab aquest son tres los bons actors que en poch temps ha perdut la Espanya.

La vista en judici oral que tenia de celebrarse lo dilians d'aquesta setmana, per una causa que ns seguix lo rector de Faliedo, tingué de suspendres per malaltia de nostre Director, que sufri una pertinax neuralgia facial que va impedirli la assistència al acte pel dia designat.

Afortunadament aquest cop la malaltia no ha sigut res, trobantse ja altra-vegada be del tot, lo que avismem pel que puga convenir als representants vaporosos.

Quan torni a senyalarse la vista en judici oral d'aquesta causa, ja n' tornarem a fer memoria a nostres llegidors.

L' alcalde de la vebina població de Sant Martí va suicidarse.

Y s' murmura y s' assegura y no taltja qui jura que son suicidi té que veure algo a lo menos ab las próximas eleccions de diputats.

Lo terreno es massa escabros per enfondirli.

Y com a nosaltres abont menos se pensa salta una denuncia...

Fem mutis.

¡Poch fenomenal y asquerosa que resulta la planxa de la agafada a Olot de Padlewski, lo presunt matador del general rus Seliverstoff!

En primer lloch, y aquí està la part asquerosa, un capitó ó comandant de carrabiners de Espanya propoñentse a fer de polisson rus sense ser sa obligació ni molt menos. Se tractava d' un home polítich, que encara que fos ell qui hagués mort al general de la policia secreta russa a França, havia realizat un acte de justícia popular venjant a 25,000 compatriotas destrerrats a la Siberia pel abominable Seliverstoff, y si de delictes vol calificarse aquell acte, tampoch era més que un delictes polítich, y la acusats de delictes polítichs no tenen d' ésser detinguts en lloch, y menos a Espanya abont ningú existeix libre de culpa en aquestas qüestions que puga tirar la primera pedra.

Mes després de la part asquerosa sembla que ve la ridicula, la de que l' detingut no es lo venjadador Padlewski ni l' matador del gran polisson rus, y a lo abominable de la mala acció de fer passar certes autoritats espanyolas per lacayos del autocrata de todas las Russias, s' hi alegría la pallassada d' haver detingut a un qualsevol que s' hagi volgut rifar las autoritats espanyolas pel gust de lersé passar uns quants dias per una celebrat, y resultar que la que ns pensavam haver salvat la societat d' un assesi y tindre dret a esperar una bona breva del emperador de Russia, no haurán fet més que una planxa de mal género que la haurá envellit y ridiculizat als ulls de propis y estranyos.

Y jo sols alegeixo per comentari:

— Me n' alegro.

El Imparcial de Madrid va publicar lo primer noticia del descalabro de nostre exercit a Ponapé (Carolinas).

Y l' govern va negar la exactitud del fet, per alló de que ell no n' tenia coneixement oficial.

Y luego s' ha confirmat la noticia donada pel diari madrileny.

Lo que m' estranya a mi es que no s' hagués denunciat al periódich y portat a la presó a son director per strevirse a dir la veritat d' un asunto en que la veritat oficial no era tal veritat.

¡Vaja, que ha faltat energia als conservadors!

Lo ser diputat es adquirir un destino que dona molt feyna si s' vol quedar be, proporcions molts mals de cap y s' exercici gratis.

Voléu fer lo favor de dirme per qué es tan solicitat.

Y sobre tot, ¡voléu explicarme de qué vivian los obrers que volen ser diputats y no tenen de qué mantenirse!

Perque no hi ha més: ó pensan viure del ayre del cel...

Ó de la trampa diputatesca.

La Federació local de Treballadors de Tarrasa ha acordat per unanimitat no contestar al interrogatori de la Comisión de Reformas Socials sobre la reducció legal de las horas de treball. « per no perdre miserablement lo temps ».

No fou pas poch enginyós que digués lo parany en que la sabid oficials de Madrid se proposaren agafar a la classe obrera; mes

aquesta, que ja es una rata sabia que la sab molt llarga, ha vist lo joch, ha conegut la ratera, y vamós, que no s' hi deixi caure.

Y poden anar dissertant los fillofos burgesos desde Cánovas a Salmerón sobre la incapacitat de las classes inferiores pera retroce a si mateixos.

Y a propòsit del famós interrogatori que la sabid se prengueren set mesos pera formularlo y dongueren quinze dias de temps als tontos pera contestarlo.

La Societat d' Impressors de Barcelona, aquella mateixa que a contestat a la Comisión de Reformas Socials madrilenya que era inútil contestarli perquè tampoch podian ni volien fer res de profit per la classe obrera, ha fet una critica del citat interrogatori que n' hi ha pera llogarhi estadistas burgesos a preu de ferro vell, y quin estudi creyem se publicará per extraordinari entre corporacions de treballadors y prempsa y servirà per ensenyansa de molts.

Tan prompte se publiqui ne donarem noticia a nostres lectors.

En una germandat que hi ha a Sant Pere de Terrasa, l' element més espavilat, en la reunió d'aquest any, proposá rebaixa de gasos per cera y funcions religioses, y fillets de la llana! los testaclichs, apostóquils y romanosos de la corporació posaren lo bram a la rucoria y remougueren cel, infern y purgatori pera aguantar la garrofa mística als ensotians.

Deu los fassi ben llanuts y fins a un altre.

Y quan tornin a proposar las personas, no se n' vagin ab rebaixas de aquestas mortisngangs, sino ab supressió neta y pelada.

Aquesta gent no agraheixen contemplacions. Ni las merzeien.

La coalició republicana pica ja no tan sols en historia, sino en novela, en saynets y en farsa, no faltantli més que acabar en tragedia per haver recorregut tota la escala informal.

Si això no axtamos y va pingamos, qué redimondori succehirá lo dia que s' arribi al poder?

Y tot per mor de la fam d' ésser diputat que té totomb.

¡Bona manera, a fe de Cánovas, d' entusiasmam al poble que té de votarlos!

¡Com argumentan en favor del retrahiment!

L' Administrador de correus de Mora de Ebro, vist nostre susto del número antepassat, ha dit a nostre corresponnal de dita població que ell no té cap culpa en la perduda dels paquets y retrás de cartas que denunciavam, y feu promesa de que procuraria fer posar osmena a tal abús, cas de repetirse.

Nox complián tan bona disposició y li agraheim la deferencia prometent ajudarli en sa lioable tasca si es necessari, puig ja es hora de que uns quants, sens dubte poch, mals empleats de correus descreditats a la majoria que no dubtem son acius, honrats é inteligents.

Y era que parlem de correus, tenim de cridar la atenció del Administrador principal de aquesta provincia pera que ell la cridi del de Castellbisbal, abont sembla que passen unas cosas en materia de correspondencia que no convé pas al bon nom del ram de comunicacions que continúhin subsistint.

Varias vegadas havem tingut algun suscriptor directe en dit poble, y casi sempre se ns ha tingut de donar de baixs per no rebre nostre periódich y quan ne rebia algun número ab dos, tres, quatre y fins cinch dias de retrás. Quan no s' rebia LA TRAMONTANA pel suscriptor, sigui creya haverli vist més d' un cop a la rectoria ó a casa de la vila, que tal volta equivocadament havia anat a parar allí, y quan arribava al suscriptor li arribava sempre, a més del retrás apuntat, brut lo número, rebregat, y ab senyals indelebles d' haver passat varias mans.

Y un suscriptor que avuy hi tenim continúa no rebent nostre periódich y rebent molt tart, y aixó fa que no poguém trobar corresponnal per la venta en Castellbisbal, perquè s' creu que no rebria, ó no rebria a temps, los paquets que se li enviesen.

Y si per mostra basta un botó, creyem que ab lo dit n' hi ha tota una botonadura pera procurar posar un bon remey al servey de correus de Castellbisbal.

¡Se lará? Veurem.

Ha sigut nòmbat jefe de *seguritat* de Madrid l'excabecilla Morera, lo mateix que estigué a las òrdres del salvatge Savalls poch després que feu assenjar los lliberals de Liayers y de Vallfogona l'any 74.

Tal es la *seguritat* ab que 'l govern conservador garanteix la vida dels madrilenys. La cara tindrà de caure a trossos als lliberals autors del nòmbament... si no fos que en materia politica ja fa molt temps que no 'n gastan.

A aquell comandant que en una conferencia en Jo Circol Militar de Madrid tocà las veronyas d'Espanya en lo Marroch, lo ministre l'ha agraciad ab la gran creu de tancar lo sis mesos a un castell.

Al distingit conferenciant l'han tractat aquesta vagada a tall de periodista. Per posar de relleu las insuficiencias de nostres goveras y clamar contra 'ls abusos, garrotada que te crió.

Es lo sistema més conservador... de tot lo dolent.

La professora d'ensenyansa laica Paulina Sanabras, acaba d'obrir son nou collegi de noyas en lo carrer de la Salut, n.º 40, Sabadell.

La ensenyansa será de lo més adelantat y primorós respecte a las labors propias al sexe femeni, de lo més científich tocant a instrucció y de lo més racional en materia educativa.

Las horas de classe serán: De 8 a 11 al mati y de 2 a 5 a la tarde. De nit de dos quarts de 8 a las 9.

Bo es que abundin aquestos establiments shont pagui la infancia rebre edidua educació despullada de tot fanatisme y engany religió.

Avis als lliberals del poble d' Andreu de Palomar, que no ho siguin de boquilla:

En lo carrer del Ordre, 75, 1.ª, 2.ª, de dita població, acaba d'instalarse un collegi laich dirigit per lo conseqüent ciutadà Ferrer.

Lo prop passat diumenjo 's celebrá sa apertura ab una lluhida conferencia.

ESPECTACLES

TEATRE NOUVEAU.—Ab ensia se esperava l'estreno de la darrera obra del Sr. Ubach y Vinyeta *La última pena*, y per cert que no ha satisfet las esperanzas que feu concebir, no ha fet lo cop que sothom esperava. L'argument es molt rebuscat, la forma mètrica, la tant usada per lo Sr. Ubach, lo vers octosíl·lab, y del desempeny al dir que solament sobrenava de regular.

TEATRE GAYANA.—La tornem a tenir òpera. Una companyia de artistes, cast tota no coneguda, actúa en eix teatre. La òpera *Faust*, que fou la elegida pera la inauguració, tingué un desempeny regular. Fou aplaudit lo heroiño en algunas parts, y la triple en l'aria de las joyas, pero l'hèroe de la nit fou lo Sr. Aranda, que desempenyá la part de Mefistofele. Lo Sr. Sadurní dirigi l'òbra per indisposició del director de orquesta.

TEATRE DEL Liceo.—Després de molts esforços no han pogut continuar las funcions d'òpera, desempenyades per un conjunt regular. Lo primer ball de màscaras fou vistat per pocs disfrazats; estava mal representat lo sexo debèl, ab vestits que eran miamerrats, de mal gust, faltats de direcció y bellesa; los homes molta, la majoria passejant; en lo saló reynava una temperatura bastant baixa.

LEOPOLDA G.

RETRATOS A LA PLOMA

ROBERTA NUMERÍSTICA

III

Lo mestre d'estudi

Fincot está de carn; alt com un paí; en la barba li té solís un qu'altre paí; lo pobre está esperant magná del cel que per ara no crech li faes mai.

L'erari, segons Jiu, municipal sobre son deuteu lo ha tintat un veí, y gracies del arcóide a lo bon zel, no ha cobrat des que es mestre ni un sol real. D'inglesos ne té al menys alguns deu mil: portar cap traje nou ell may no vol...

(perque no 'n té may cap); si un s'ich gaudit lo fa enfadar lo tracta de moy vil... y tas es que treballi poch com molt que estriputa pantalons porra del cul.

CANDOR SALADÉ

MAL TEMPS

Un cas de fanatisme acaba de passar a Madrid que n'hi ha pera llogarhi llanús. La fundadora del Asilo de criadas del carrer de Fuencarral morí tòxica, y las *hermanas* del establiment, fundantse en que la difunta estava possehidha de la divina gracia, per lo que no 's corrompien sas cars, sollicitaren de la superior autoritat de la provincia, l'enterrament del cos sant en lo mateix asillo benèfich.

Lo governador de Madrid, malgrat elevadas influencias femeninas, se negá a la autorisació, sens dubte perque una cosa es ser conservador y una altra pecar de tontería en qüestions de certa mena de *santetat*. Pero en tot aixó passaren tres ó quatre dias sens donar segureta al cos de la *santa*, que a pesar de la gracia divina ja feya una olor de carni que ni Crisó hi podia tenir cara, y algunas aristocráticas y encopetadas damas anavan a la casa mortuoria pera contemplar la *santa* y consumar mocadors plens de aygua de colonia y altres aristocráticas essencias, que

una cosa es devoció y altra cosa es la pudó,

encara que la pudó sigui *santa*. Per si, y gracias a las òrdres del governador, la *pudorosa santa* fou enterrada en lo cementiri de Sant Just, no sens grans escarafalls de la sanch blava femenína de Madrid, que enviá casi tots sos cotxes al enterro.

Què té d'extrany que la hipocresia y 'l fanatisme regnin en pobles petits, si en la capital d'Espanya las més encopetadas, sensibles y banderassas senyoras se prometen tan llanús luzo?

Lo rector d'Arbeca prou predica contra 'l ball y contra las noyas que s'hi caragolan; pero elles igual que s'hi prediquen en desert.

Y vetaquí que cansat lo bon home de quedar predicant sol a la iglesia sempre que arribava l'hora de anar a ballar, lo primer diumenjo d'aquest any probá de fer tancar la porta al tindre las noyas dintre; mes una de las sarabustas, que s'estarí a la casa de Deu ab la mateixa devoció que jo a la garjoia, descubrí que pel darrera tenia una porta la rectoría que donava a la iglesia, y totas se 'n anaren de moment pel forat del darrera, deixant al rector que acabés d'explicar son sermó a las imatges del temple, únicas que 's quedaren a ferli companyia.

Entre un mal ball y un sermó no probó la devoció a les aigües del diá; puig la més santa 's diaposa a dir que 'l sant li fa nosa si no li dona... alegría.

No sé també quina mosca li ha picat al rector de Vilaverd pera desfogarse l'altre dia ab una noya que anava a apendre de doctrina, y lo millor que va dirli fou «poca vergonya» perque havia anat a ballar.

Vaja, senyor rector, jo ja crech que es perdre lo temps l'anar a ballar, pero aixó no autorisa, ni molt menos a traciar de poca vergonya a ningú.

Y ademés, si per pérdehri lo temps es censurable 'l ball, (qué tindriam de dir de tots los que se escoltan la feyna que fa vosté y tots los seus collegs?)

Al palau arquebisbal de Valencia se presentá fa pocs dias un bisbe demanant hospedatge.

Lo colega de la terra de las suñias sembla que va dirli *naranjas*, y va encertarla, perque lo rus, segons contan, va hospedarse luego en una fonda y va despullarse a la francesa deixant al amo *inglés*.

Allá ellis. En aixó sí que «no quito ni poso blasbe.»

Las esclavias del cor de Jesús, de Málaga, acaban de gastarse quaranta mil duros en un edifici que transformarán en palau pera anar passant aquesta miserable vidota.

Esclavituds d'aquestas no necessitan comentaris.

També fou a Málaga, que al moment d'entrar un esquitx de professó a la iglesia de San Bartomeu, va desprendre lo batall de una campana feriat gravement en lo cap a un noy.

Fes obras piadosas y confía en que Deu 'l ho recompensará... fent campana de ton cap.

Lo rector de Caldes de la Corunya ha sigut apedregat per sos feigresos al dirigirse a la iglesia.

Suposo piadosament que 'l franc catòlic no li haurá passat per sobras de mansuetat evangélica.

A Menresa hi ha vintitrés fàbricas, vintitrés iglesias y onze convents de varías castas místicas.

Total cinquanta set covas d'exploació. Per aixó la miseria en aquella ciutat está tan estesa.

Ab las novas tarifes d'Aduanas pagan molt més d'entrada a Espanya tots los animals de llana, cerda, assals, etc., etc.

¡A bona hora!
No podian haver dictat aquesta reforma abans d'entrarnos tants congregantistas francesos com nos han caygut demunt?

SIMILS CLERICALS

—En qué se sembla un rector a un tocino?

En que cris bona patria.

—Y un capellá a un escarbat?

En lo color.

—Y a un ase?

En que brama.

—Y a un be?

En la llana.

—En qué se sembla un predicador a un gos d'aygua?

En que lladra, mes no mossega.

—Y 'l esperit sant a un colomí?

En que per mí tot son coloms.

—Y un capellá y sa majorjona a un matrimoni?

En tot, enterament en tot.

—¡Ah! (y LA TRAMONTANA a un barber?)

En que esquila molta llana.

J. M.ª BERNIS

JO

L'home que viu amatgats dels hills que ha posat al mon, y sab que lo meyet son molt rícha, y l'altre meyet viuhes de la caritat dels primers, que en loch d'estendre lo pau, l'odi fan encendre... no es un pare distingit? Aixó ho pregunto a lo gent perque Deu me pagui entendre.

ANT.

XARADA

Quina hora quarta
mes primera quart
de terra segona
que me n'he portat!
Oh, quin gust tenia,
y quita sola me'n va!
Tut, li dono gracies:
be li haig d'estimar.

CANDOR SALADÉ.

GEORGFICHC

NOI
OME
e t
NEN
DIVIII
KMI

Un APROVANT

SOLUCIONS
A LAS GABORIAS DEL NÚMERO PASSAT

XARADA.—Cl-80-VII.
ANAGRAMA.—Lorca. Cator. Corral.